

อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท

อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาทตั้งอยู่บนภูเขาที่ชื่อว่าภูพระบาท ในเขตพื้นที่เมืองพาน อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี เป็นส่วนหนึ่งของเทือกเขาภูพาน ซึ่งเป็นเทือกเขาหินทราย อยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัดอุดรธานี มีความสูงจากระดับน้ำทะเลเฉลี่ยปานกลางประมาณ ๓๒๐ - ๓๕๐ เมตร สภาพโดยทั่วไปเป็นป่าโปร่ง มีพืชพันธุ์ธรรมชาติประเภทไม้เนื้อแข็งขึ้นปกคลุม

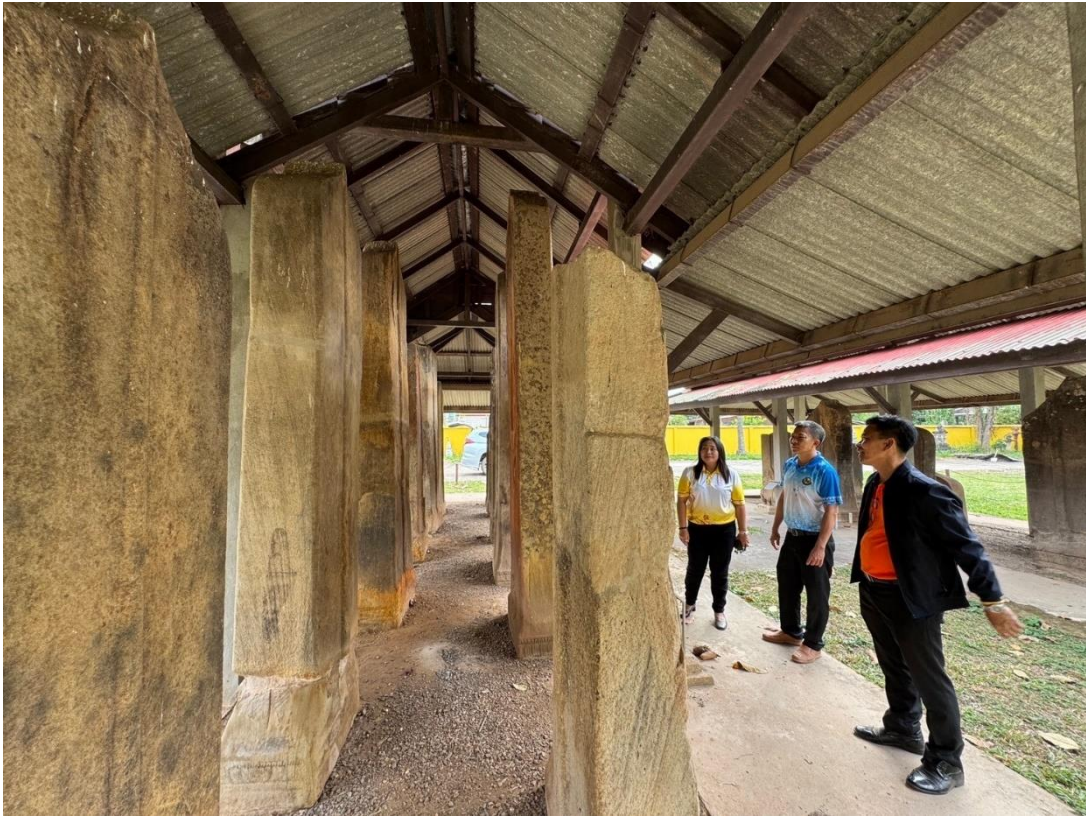
จากการสำรวจทางโบราณคดีที่ผ่านมาได้พบว่าบนภูพระบาทแห่งนี้ปรากฏร่องรอยกิจกรรมของมนุษย์มาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์กำหนดอายุได้ราว ๒,๕๐๐ - ๓,๐๐๐ ปีมาแล้ว ดังตัวอย่างการค้นพบภาพเขียนสีอยู่มากกว่า ๕๔ แห่งบนภูเขาภูนี้ นอกจากนี้ก็ยังพบการดัดแปลงเพิงหินธรรมชาติให้กลายเป็นศาสนสถานของผู้คนในวัฒนธรรมทวารวดี วัฒนธรรมเขมร วัฒนธรรมล้านช้างและรัตนโกสินทร์ตามลำดับ ซึ่งร่องรอยหลักฐานทางโบราณคดีเหล่านี้ แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางสังคมของมนุษย์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยได้เป็นอย่างดี อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท ได้รับการประกาศให้เป็นมรดกโลก ภายใต้คุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล ได้แก่ การรักษาความเป็นของแท้และดั้งเดิมของแหล่งวัฒนธรรมสีมาหิน สมัยทวารวดี และเป็นการสืบทอดของวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องมากกว่า ๔๐๐ ปี

ใบเสมากลุ่มพระพุทธรูปบัวบาน

ใบเสมากลุ่มพระพุทธรูปบัวบาน จัดเป็นใบเสมาในแบบที่เรียกว่า แบบแผ่นแบน (Slab type) ด้านบนเป็นทรงโค้งแฉกคล้ายบัวส่วนเอวคอดและบานออกเล็กน้อย ที่ส่วนฐานถัดลงไปด้านล่างเป็นแกนเดือยหินที่มีความยาวประมาณ ๒ ใน ๓ ของความยาวด้านบนเพื่อใช้สำหรับปักลงบนพื้นดิน ซึ่งใบเสมารูปทรงเช่นนี้เป็นลักษณะพื้นฐานของใบเสมาสมัยทวารวดีที่พบอยู่ทั่วไปในภูมิภาคอีสาน

ใบเสมากลุ่มนี้ตั้งอยู่ภายในบริเวณวัดโนนศิลาอาสน์ (วัดหนองกาฬิม)

ใบเสมากลุ่มนี้ตั้งอยู่ภายในบริเวณวัดโนนศิลาอาสน์ (วัดหนองกาฬิม) ใบเสมาที่ปักอยู่ในปัจจุบันนั้นส่วนใหญ่ได้ถูกเคลื่อนย้ายออกจากตำแหน่งเดิมแล้ว ใบเสมาภายในวัดมีไม่ต่ำกว่า ๒๐ ใบ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในสภาพที่หักชำรุด รูปทรงของใบเสมาเป็นเสมาหินทรายแบบแผ่นแบนด้านบนเป็นโค้งกลีบบัวและด้านล่างมีลายกลีบบัวหงายและเกสรบัวอยู่ที่ฐานซึ่งผายออกได้กลีบบัวเป็นแกนเดียวหินที่ไม่มีการตกแต่งสำหรับใช้ปักในพื้นดิน ใบเสมาเท่าที่สำรวจพบมีขนาดสูงสุด (วัดจากฐาน) ๓๓๐ ซม. ใบเสมาส่วนใหญ่มีการสลักภาพเล่าเรื่องด้านเดียว (โดยอีกด้านสลักเป็นแกนสันนูนแทน) แต่ก็มี ๒-๓ แผ่นที่สลักภาพเล่าเรื่องทั้ง ๒ ด้านและก็มีบางแผ่นเป็นใบเสมาเรียบไม่พบการสลักภาพเล่าเรื่องแต่อย่างใด

วัดพระพุทธรบาทบัวบก

วัดพระพุทธรบาทบัวบก เดิมชื่อ วัดพระบาทภูเกวียง หรือ วัดภูเวียง เป็นวัดร้างเก่าแก่สมัยทวารวดี ภายหลัง
พระสีหัตถ์ ได้รับอาราธนาจากพุทธศาสนิกชนให้มาเป็นผู้นำพุทธศาสนิกชน บุรณะเจดีย์และสร้างวัดขึ้นใหม่โดย
ใช้หินภูเขาเผาให้สุกผสมกับยางไม้ ยางมกและหนังสัตว์ที่เน่าและหั่วกล้วยเน่ามาผสมกันนำมาก่อสร้างเสนาสน
นอกจากนั้นพระคำผง พระคำเฒ่าได้แกะสลักลายต่างๆ บนองค์เจดีย์ครอบรอยพระพุทธรบาท ตั้งเป็นวัดเมื่อ
พ.ศ. ๒๔๖๐ ด้านการศึกษา มีโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม เปิดสอนเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๖

กลุ่มข้าวเม่าตำบลเมืองพาน

ข้าวเม่า คือข้าวที่ทำจากข้าวเปลือกข้าวเหนียวที่ยังไม่แก่จัด นำมาคั่วแล้วตำให้เปลือกแตกหลุดออกไป มีลักษณะแบน นุ่ม สีออกเขียว. ข้าวเม่านำมารับประทานเป็นของหวานและของกินเล่น ประยุกต์ได้หลายอย่าง

กลุ่มทอผ้ามัดหมี่ ตำบลเมืองพาน

กลุ่มทอผ้ามัดหมี่ ของชุมชนบ้านใหม่ ต.เมืองพาน อ.บ้านฝ้อ จ.อุดรธานี เป็นวัฒนธรรมชีวิต ที่ลูกๆ ผู้หญิงโตมาแล้วต้องเรียนรู้การทอผ้าจากพ่อแม่ ปู่ย่าตายาย เพราะการดำรงชีวิตในชุมชนแห่งนี้ เมื่อ 60 ปีที่แล้ว คุณแม่ทองกลาง เวียงวงษ์ เล่าว่า เด็กๆ จะต้องใส่ผ้าฝ้ายทอมือไปโรงเรียน วันหยุดหรือหลังเลิกเรียนลูกๆ ผู้หญิงในหมู่บ้านต้องมาอ้วฝ้าย เช็นฝ้าย และนึ่งข้าวตักน้ำ ตามภาระที่สามารถช่วยพ่อแม่ได้ ความรู้การทอผ้าจึงสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน ดังนั้นการทอผ้าฝ้ายด้วยมือ จึงเป็นสิ่งหนึ่งที่เด็กเมื่อ 60 ปีที่แล้วได้เรียนรู้และทำกันมาได้พากันรวมกลุ่ม ทอผ้าด้วยมือ ด้วยอุปกรณ์ที่สืบทอดกันมา กลายมาเป็นผ้าฝ้ายทอมือ ผ้าขึ้นชนิดต่างๆ เช่น ผ้าฝ้ายทอมือลายบายสีพานพุ่ม ลายนภา ลายอุดร ลายนาคนันสน ลายสนตันกรู้ง ลายบักหลอด ลายกวางทอง ลายแคนลำโขง ลายกาบหมาก ลายปูชาเปี้ย ลายนกยูงลำแพน ลายการบินไทย ลายหมวกปริญา ลายดอกจิก ลายไทย เป็นต้น ผ้าฝ้ายทอมือบ้านใหม่ อำเภอบ้านฝ้อ ถูกนำไปประยุกต์ใช้ตัดไปเป็นเสื้อเป็นผ้าถุง เป็นผ้าคลุมโต๊ะ เป็นผ้าสไบ เป็นต้น ซึ่งตามเทศกาลงานบุญในภาคอีสาน โดยเฉพาะจังหวัดอุดรธานี นิยมสวมใส่ ไปร่วมงานบุญต่างๆ ถือว่าเป็นการให้เกียรติ เถลิมฉลอง อย่างสมศักดิ์ศรี ให้ความสวยงาม และเป็นอันหนึ่งเดียวกัน